

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. **M....** Ügyvédi Iroda (**cím**; ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (**cím**) I. rendű és a II.rendű felperes neve (**cím**) II. rendű felpereseknek - a **P..... és Sz.....** Ügyvédi Iroda (**cím**; ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt **alperes neve (cím)** alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2019. május 27. napján meghozott 5.G.40.093/2019/7. számú ítélete ellen a felperesek 9. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban a 2019. december 4-én megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek egyetemlegesen 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget;

kötelezi az I. és II. rendű felperest, hogy térítsen meg a Magyar Államnak - az állami adóhatóság által megjelölt módon, határidőben és számlára - külön felhívásra 984.000 (kilencszáznyolcvannégyezer) forint állam által előlegezett fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesek 2007. július 27-én új építésű lakás vásárlása vásárlásához 12. 300 000 forint összegű, svájci frank pénznemben, 360 hónap futamidejű, fix kamatozású hitelkérelmet nyújtottak be az alperesnél.

A peres felek a lakásvásárlási kölcsönszerződést 2007. október 1-én kötötték meg, amelyben a felperesek, mint adósok kötelezettséget vállaltak a kölcsön és járulékai forint pénznemben történő visszafizetésére továbbá nyilatkoztak arról is, hogy tudomással bírnak arról, hogy függetlenül a kölcsön forint pénznemben történő visszafizetésének módjától, a bank CHF pénznemben tartja nyilván az adósok kölcsönszerződésből eredő tartozását. A kölcsön összege 82.805,98 CHF volt, az átváltás árfolyama

148,54 HUF, a futamideje 360 hónap, a havi törlesztőrészlet 478,14 CHF, amely 73.839 forintnak felelt meg. A kölcsön éves kamatlába 4%, a kezelési költség havi 0,1 %, a THM 6,97%.

Szerződést biztosító mellékkötelezettségként az alperes javára önálló zálogjog és elidegenítési és terhelési tilalom is kikötésre került, valamint a felperes közjegyzői okiratban foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett 82.805,98 CHF és a kölcsönszerződés szerinti kamatokra, költségekre.

2015. április 21-ei levelében az alperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) szerinti elszámolást elvégezve tisztességtelenül felszámított összegként 7.637,50 CHF-et jelölt meg, amely összegből kiegyenlítésre került az elszámolással érintett fogyasztói kölcsönszerződésből eredően fennálló lejárt és esedékes tartozás. A hitel forintosítását követően 20.197.517,76 forintban került megállapításra a kölcsönszerződés szerinti tőketartozás összege, a lejárt tartozásé pedig 1.149.678,69 forintban. A felperesek 2007-2015 között 7.697.238 forint összeget fizettek meg a tartozásban.

A felperesek elsődleges keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperessel kötött kölcsönszerződés és az azt biztosító jelzálog szerződés érvénytelen, illetve, hogy a felek között nem jött létre.

Másodlagosan az önálló zálogjogszerződés létrejöttének megállapítása esetére annak semmissége megállapítását és azt kérték, hogy a bíróság állapítsa meg a közokiratba foglalás kötelezettségére vonatkozó Általános Szerződési Feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) tisztességtelenségét. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását és az alperes perköltségben marasztalását kérték. Állították, hogy a felek szóban kizárólag a kölcsön összegében, a 12.300.000 forint és kamatában és a futamidőben állapodtak meg, továbbá megtárgyalták az ÁSZF-nek a zálogjog alapítására és a közjegyzői okiratba foglalásra vonatkozó feltételeket, melyek tisztességtelenek. Kiemelték, hogy a felek közötti szóbeli konszenzus más volt, mint az írásban rögzített okirat tartalma, ezért az írásban létrejött kölcsönszerződés a szerződéskötéskor hatályos, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 210. § (1) bekezdésébe és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 217. § (1) bekezdésében foglaltak alapján semmis. Ezen túlmenően állították, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába is ütközik a szerződés, mivel a kölcsön összegében a felek nem állapodtak meg, valamint az r.Ptk. 200. § (2) bekezdése miatt is érvénytelen, mivel nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, a 801/B/2002. AB határozat szerint ugyanis az alperes magatartása a szerződéses szabadsággal visszaélést valósított meg, az alperes a fogyasztók megkárosítását kívánta.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Állította, hogy a felek az írásba foglat tartalommal kötötték meg a szerződést, amelyben a felek szerződési akaratát rögzítették. Ezt támasztja alá, hogy a felperesek az akaratuk megerősítéseként közjegyző előtt egyoldalú kötelezettségvállalási nyilatkozatban is az írásbeli szerződésben foglaltakkal azonos tartalmú nyilatkozatot tettek. A felek között nem forint, hanem deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, erre figyelemmel a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.), valamint a DH2 tv. rendelkezéseinek hatálya alá tartozik a perbeli szerződés. A kölcsönszerződés tartalmazza a DH2 tv. 3. § (1) bekezdése és 4. § (1) bekezdésében foglaltakat, ezért a felek közötti szerződés egyedileg meg nem tárgyalta, az árfolyamrészre és az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó tisztességtelen rendelkezéseket tartalmaz. A felpereseknek megküldött elszámolás felülvizsgált elszámolásnak minősül. Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű felperes által 2007. július 27-én benyújtott ingatlanfedezettel biztosított hitelhez szükséges igénylőlapon az igényelt kölcsön pénznemként svájci frankot jelölt meg.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, kötelezte a felpereseket, hogy az alperes részére egyetemlegesen fizessenek meg 781.000 forint perköltséget, míg a Magyar Államnak külön felhívásra 738.000 forint eljárási illetéket.

Határozata jogi indokolása szerint a felek közötti szerződés létrejött, a szerződésnek vagy egyes szerződési feltételeknek az érvénytelensége a szerződés megkötésének időpontjára visszavezetve vizsgálható, mivel az érvénytelenség lényeges tartalmi eleme, hogy a szerződés vagy annak egy része már a megkötéskor olyan hibában szenvedett, hogy arra a későbbiekben jogot alapítani nem lehet, felhívta ekörben a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.116/2016/4. számú határozatában foglaltakat. A perbeli szerződésre az r.Ptk., valamint a szerződéskötéskor hatályos Hpt. is tartalmaz rendelkezéseket. A szerződés fogyasztói szerződés az r.Ptk. 685. § e) pontja, valamint a Hpt. 2. számú mellékletének III.5 pontja értelmében. Nem fogadta el a felpereseknek azt az állítását, amely szerint a különmű árfolyamok alkalmazására és az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó szerződési feltételek nem váltak a perbeli szerződés részévé, utalva a BDT2017. 3647 számú döntésben foglaltakra.

Úgy foglalt állást, hogy ha az árfolyamrésre vonatkozó, továbbá a fogyasztóval szerződő fél számára egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító ÁSZF, vagy egyedileg meg nem tárgyalt feltétel a szerződés részévé válik, úgy függetlenül attól, hogy a fogyasztó a kölcsönszerződés érvénytelensége iránti perben a DH1 tv. 3. § (1), illetőleg 4. § (1) bekezdésével kapcsolatos kikötéseket érintően érvényesít-e igényt, a per a DH1 és DH2 törvény hatálya alá tartozik. A felperesek a szerződés létre nem jött, illetőleg érvénytelensége megállapítása mellett megjelölték azokat a tisztességtelennek tartott szerződési feltételeket is, amelyek érvénytelenségének megállapítása esetén a szerződésből kiesnek. Megállapította, hogy azokat a kereseti kérelmeket, amelyek fizetési kötelezettséggel járnak, a DH2 tv. 37. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak miatt úgy kellett tekinteni, hogy a felperes a keresetét nem tartotta fenn.

A szerződéskötésére, illetőleg a szerződés létrejötté tekintetében az r.Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdésének felhívásával, a lefolytatott bizonyítási eljárás eredménye, valamint a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy a felek között az r.Ptk. 523. § (1) bekezdésében szabályozott kölcsönszerződés jött létre, amelyre a perbeli időszakban hatályos Hpt. rendelkezései is alkalmazandóak voltak. Kiemelte, hogy a szerződést a felhívott jogszabályhelyben foglaltak alapján nem a felek akarata, hanem annak kifejezése, az akaratnyilatkozat hozza létre. Ezen jognyilatkozat az r.Ptk. 216. § (1) bekezdése értelmében megtehető írásban, szóban vagy ráutaló magatartással is, amennyiben a felek azt bármelyik formában egybehangzóan kifejezik, úgy a szerződés közöttük a nyilatkozat tartalmával egyezően létrejön. Amennyiben a felek írásban teszik meg a szerződés létrehozására és annak tartalmára vonatkozó jognyilatkozatukat, úgy ez az írásbeli jognyilatkozat hozza létre magát a szerződést, emiatt nem utólagos írásba foglalásról, hanem írásban létrejött szerződéskötésről van szó. Valamely okirat aláírása az okirat tartalma szerinti írásbeli jognyilatkozatnak minősül. A perbeli esetben nem volt vitás, hogy a felek aláírták a kölcsönszerződést és az abban foglaltakat megerősítő közjegyzői okiratot. A perbeli kölcsönszerződést az r.Ptk. 217. § (1) bekezdése, valamint a Hpt. 210. § (1) és (2) bekezdése értelmében csak meghatározott alakban, írásban lehetett megkötni. Megállapította, hogy a felperesek deviza alapú és nem forint kölcsön megkötésére irányuló végleges akaratát az aláírt kölcsönszerződés, valamint a két hónappal korábban benyújtott CHF alapú hitel igénylése iránti kölcsönigénylő lap és a szerződés aláírása után egy nappal később aláírt tartozáselismerő okirat is alátámasztotta. Ezért a felperesek akarata az okiratok által igazoltan deviza alapú kölcsönre

vonatkozott. Utólag eredményesen nem hivatkozhatnak arra, hogy közöttük a kölcsönszerződés nem az írásba foglalt tartalommal jött létre. A szerződés írásba foglalásának hiánya valóban az r.Ptk. 217. § és Hpt. 210. § (1) bekezdése alapján a szerződés semmisségét eredményezi, azonban ez a feltétel a perbeli kölcsönszerződés esetén hiányzik, mivel a szerződés írásba foglalása megtörtént, a felperesek által hivatkozott szóbeli, az írásbeli szerződéstől eltérő tartalmú, az eredeti igényekről szóló előzetes egyeztetés nem eredményezi a szerződés semmisségét. Valamely szerződés létrejötte szempontjából annak nincs jelentősége, hogy a nyilatkozat megtétele közben mire gondol a nyilatkozó fél, a felek titkos fenntartása vagy rejtett indoka közömbös a szerződés érvényessége szempontjából. Utalt az r.Ptk. 207. § (5) bekezdésében foglaltakra is. Kifejtette, hogy amennyiben a fél tévedett nyilatkozata tartalmában, az r.Ptk. 210. §-a alapján olyan akarathiba, amely a szerződés megtámadására adhat(na) alapot, azonban a felperesek ilyen igényt nem érvényesítettek. Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak sem, hogy a megelőző egyeztetések során az okiratban szereplővel azonos tartalmú szerződés körvonalazódott-e. A szerződés

aláírása előtti szerződés létrejöttét ugyanis a felperesek nem bizonyították, az ajánlati kötöttséggel nem járó előzetes nyilatkozatok pedig nem változtatnak azon, hogy végül milyen tartalmú ajánlat és elfogadás történt. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak az írásbeliség mellőzéséből eredő érvénytelenségre történő felperesi hivatkozásokat.

A szerződés létre nem jötte és tartalma, valamint az egyes feltételek tisztességtelen jellege tekintetében a perben erre hivatkozással jogot érvényesítő felpereseknek kellett volna bizonyítaniuk a tényállításaikat alátámasztó tényeket. A felperesek a személyes előadásuk során nem emlékeztek arra, hogy elolvasták vagy számukra felolvasásra került-e a bankban a szerződés, a közjegyzőnél pedig az egyoldalú nyilatkozat. A felperesek ebben a körben tett állításaikat nem tudták igazolni, bizonyítást nem ajánlottak fel, ezért az általuk aláírt okiratban szereplő feltételek nyilvánvalóan a szerződés részévé váltak. Az elsőfokú bíróság azért nem tulajdonított jelentőséget az okirat készítése körülményeinek, mivel a felperesek nyilatkozata attól minősült szerződési ajánlatnak, hogy az okirat aláírásával kinyilvánítják a szándékukat, hogy az okirat szerinti tartalommal szerződést kívánnak kötni az alperessel. Az okirat eljárásjogi szempontból bizonyítási eszköz, a perben pedig az nem volt vitatott a peres felek között, hogy a felperesek, továbbá az alperes képviselőjében eljáró személyek aláírták az okiratot. Emiatt nem tulajdonított jelentőséget annak sem, hogy a felek nyilatkozatait tartalmazó közjegyzői okirat megfelel-e a közokiratra vonatkozó követelményeknek. Ugyancsak alaptalannak tartotta a felpereseknek azt a hivatkozását, amely szerint a közjegyző a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény

120. § (1) bekezdésében foglaltakat nem tartotta be. A felpereseknek a szerződés közokiratba foglalásáról szóló IV.2 j) pontja szerinti szerződési kikötés tisztességtelenségre történő hivatkozása és annak indoka ugyanis nem állt okozati összefüggésben a kikötés tisztességes, avagy tisztességtelen jellegével. A megfelelő jogi okfejtés hiányában pedig az elsőfokú bíróság nem került abba a helyzetbe, hogy erről állást tudjon foglalni. Kiemelte, hogy a jelzálog hitelintézetéről és a jelzáloglevélről szóló az 1997. évi XXX. törvény 6. §-a szerint a jelzálog hitelintézet által kötött jelzáloghitel szerződést a kölcsönszerződés és a zálogszerződés külön okiratba foglalása esetén közjegyzői okiratba kellett foglalni. A perbeli szerződés ezeknek a feltételeknek megfelelt, ezért az r.Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján annak tisztességtelensége fel sem merül(het). Levonta azt a következtetést, hogy a felek között okirati tartalommal jött létre a szerződés, ezért megalapozatlannak tartotta azokat az érvénytelenségi okokra történő felperesi hivatkozásokat, amelyek a felek ezzel kapcsolatos kereseti tényállításain alapultak.

Nem találta megállapíthatónak a szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe, és a szerződéses szabadsággal való visszaélés tilalmába ütközését sem. Ebben a körben utalt a Kúria 6/2013. Polgári Jogegységi határozat 2. pontjában foglaltakra.

Kiemelte, hogy a felperesek jogi képviselője alaptalanul állította, hogy a Polgári perrendtartásról

szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségét megszegte, mert még a releváns tényeket sem határozta meg. A felek a per érdemi eldöntéséhez szükséges bizonyítékokat, az érintett szerződéseket közjegyzői okiratba foglalták, a felperesek személyes nyilatkozatainak tartalmára figyelemmel az eljáró banki ügyintézők és a tanúk meghallgatásán túl további bizonyítás lefolytatását, így a közjegyzőhelyettes tanúkenti kihallgatását szükségtelennek tartotta. A rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján megállapíthatónak találta, hogy a felek közötti írásbeli kölcsönszerződés jött létre ÁSZF használatával. Mindezek alapján ezt meghaladó körben nem állt fenn a bizonyítandó tényekről és a bizonyíthatatlanság következményeiről való tájékoztatási kötelezettsége. Az önálló zálogjogot alapító szerződés létre nem jött, illetve semmissége iránti kereset tárgyában kiemelte, hogy a felek által írásban megkötött szerződés tartalmát vette alapul mivel a felperesek csak állították, de nem bizonyították, hogy a felek akaratnyilatkozata a járulékos jellegű jelzálogszerződés megkötésére irányulóan volt egyező. Ezzel szemben a felperesek által aláírt több okirat is az önálló zálogjog alapítására irányuló szerződés létrejöttét támasztotta alá. Amennyiben a felperesek nem ilyen tartalmú szerződést kívántak kötni, tévedés jogcímén a jogszabályban meghatározott határidőn belül lett volna lehetőségük a szerződést megtámadni, amelyre azonban nem került sor. Erre figyelemmel ezt a kereseti kérelmet is, mint megalapozatlant elutasította.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben annak kereseti kérelmük szerinti megváltoztatását oly módon kérték, hogy az ítéletábra állapítsa meg közbenső ítéletben a kölcsönszerződés semmisségét és utasítsa az elszámolás körében az elsőfokú bíróságot az elszámolásra. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítását és az alperes perköltségükben való marasztalását kérték.

A felperesek fellebbezési kérelmükben részletesen áttekintették az elmúlt években a devizahitel szerződések megítélése tárgyában kialakult, elsősorban uniós joggyakorlatot. Emellett hivatkoztak a Kúria 6/2013. PJE határozatában is kifejtett értékállandósági kikötésre, számos Fővárosi Törvényszéki ítéletre, a szerződési feltételek átláthatósága tekintetében az Európai Unió Bíróság C-186/16. számú ún. Andriciuc és társai ítélet 44., 45. pontjában, a C-51/17. szám alatti ítélet 76., 87., 88., 89., 91., 99. pontjaiban kifejtettükre. Kiemelték, hogy ennek a pernek nem az a tárgya, hogy a bizonyítási eszköz tartalma jelenti-e a szerződés tartalmát. Az EUB C-51/17. szám alatti ítélete ugyanis egyértelműen utal arra, hogy a szerződéskötés folyamatának jogi tényeiből kell levonni a következtetést a tisztességtelenségére. A fellebbezésükben negatív véleményt fogalmaztak meg a hazai bíróságok ítélkezési gyakorlatával kapcsolatban, kifejtve, hogy a Kúria Konzultációs Testülete állásfoglalásaival, határozataival nem értenek egyet. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem tudta meghatározni a devizakonstrukció mechanizmusát, erre az alperes sem tett erre kísérletet, csupán azt állította, hogy nem kívánt értékállandósági kikötést alkalmazni. Állították, hogy az elsőfokú bíróság megtagadta az Európai Unió Bírósága jelen ügyben is releváns ítéleteinek az alkalmazását.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását - annak helyes indokai alapján - és a felperesek másodfokú perköltségében marasztalását kérte.

Kiemelte, hogy a felperesek állításával szemben az elsőfokú ítélet megalapozott, az elsőfokú bíróság maradéktalanul eleget tett az indokolási kötelezettségének. A terjedelmes fellebbezésből nehezen tartotta megállapíthatónak, hogy a felperesek milyen okból kívánják az elsőfokú ítélet megváltoztatását, tekintettel arra, hogy a fellebbezésben lényegében a felperesek jogi képviselője azt az álláspontját fejtegeti, amely szerint a Kúria és a magyar bíróságok figyelmen kívül hagyják az Európai Unió Bíróságának határozataiban foglaltakat. Megalapozatlannak tartotta az árfolyamréssel

kapcsolatos felperesi okfejtést is, mivel a deviza vételi, eladási árfolyam alkalmazására vonatkozó szerződési rendelkezések tisztességtelensége nem okozza a kölcsönszerződés Hpt. 213. § a) pontja alapján megállapítható semmiséget. Az árfolyamrés alkalmazására vonatkozó szerződési rendelkezések miatti részleges érvénytelenség jogkövetkezményeit pedig a releváns jogszabályok a felülvizsgált elszámolás előírásával határozták meg. Hangsúlyozta, hogy a felperesek keresetében megjelölt semmisségi okokon kívül a kereseti kérelemhez kötöttség miatt a bíróság nem köteles további semmisségi okok vizsgálatára.

A felperesek utóbb, a másodfokú tárgyalás elmulasztását kimentő „igazolási kérelem” elnevezésű beadványunkban kiegészítették a fellebbezésük indokait. Hivatkoztak az EUB C-70/17. és C-179/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásokban előterjesztett Szpunar főtanácsnok indítványában foglalt ún. "Blue Pencil" tesztet érintő megállapításokra is.

A fellebbezés nem alapos.

A felperesek fellebbezésükben ugyan másodlagosan kérték az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, lényeges eljárási szabálysértésként az r.Pp. 3. § (3) bekezdését és azt megjelölve, az elsőfokú ítélet súlyosa contra legem, önkényes és megalapozatlan, az alperest terhelő bizonyítási kötelezettség körében nem alkalmazta az EUB ítéleteket.

A hatályon kívül helyezés feltételeinek fennállta kizárja az elsőfokú ítélet érdemi felülvizsgálatát, ezért az ítélőtábla elsődlegesen ezt a fellebbezési kérelmet vizsgálta és megállapította, hogy megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság az r.Pp. 221. §-a szerint részletesen megindokolta, hogy a felek közötti szerződés megkötése körében miért nem találta alaposnak az írásbeliség mellőzéséből eredő érvénytelenségre vonatkozó hivatkozását a felpereseknek. Ebben a körben külön kiemelte, hogy az erre hivatkozó felpereseknek kellett volna bizonyítaniuk a jogaikat alátámasztó tényeket, amelyek nem vezettek eredményre. Az elsőfokú ítélet indokolása megfelelően tartalmazza, hogy a szerződéskötés körében a rendelkezésre álló okiratok tartalma, a felek nyilatkozatai és a perben meghallgatott tanúk vallomásait hogyan értékelve jutott a bizonyítékok mérlegelésével a kereseti kérelmek elutasítására. A szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközésre vonatkozó kereset, valamint az önálló zálogjogot alapító szerződés létre nem jötte tekintetében is megfelelően indokolta, hogy a kereseti kérelmeket miért nem tartja megalapozottnak. Azt is kifejtette, hogy az érdemi per érdemi eldöntéséhez szükséges bizonyítékokat a kölcsönszerződés, az önálló zálogjogot alapító szerződés és a tartozás elismerésről szóló közjegyzői okirat becsatolásával a felek a szükséges körben szolgáltatták, és emellett a felperesek személyes nyilatkozatainak a tartalmán, valamint az eljáró banki ügyintézők és tanúk meghallgatásán túl további bizonyítás lefolytatását miért nem tartotta indokoltnak.

Arra ugyan helytállóan hivatkoztak a felperesek, hogy az elsőfokú bíróság az irányadó EUB ítéleteket nem hívta fel, ez azonban a másodfokú eljárásban pótolható, ezért az ítélőtábla a következőkkel egészíti ki az elsőfokú ítélet indokolását.

Kiemeli az ítélőtábla, hogy a felperesek hivatkozásával szemben az EUB azt is kimondta, hogy jóllehet a magyar jogalkotó úgy orvosolta a hitelintézetek azon gyakorlatához kapcsolódó problémákat, hogy árfolyamrésre vonatkozó szerződési feltételeket tartalmazó kölcsönszerződéseket kötnek, hogy e szerződési feltételeket törvényi úton módosította, miközben a kölcsönszerződéseket érvényben tartotta, az ilyen megközelítés megfelel az uniós törvényhozó által a 93/13 irányelv, és többek között ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdésének keretében követett célkitűzésnek. E cél

ugyanis a felek közötti egyensúly helyreállítása elvileg egy szerződés egésze érvényességének fenntartásával, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítása (lásd ebben az értelemben: 2012. március 15-ei Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10., EU:C:2012:144, 31. pont,

C-118/17. számú ítélet 44. pont).

Az árfolyamkockázat kérdésére vonatkozó és az e jogszabály-módosításokkal nem érintett szerződési feltételeket illetően az EUB ítélkezési gyakorlatából pedig az is következik, hogy az ilyen feltételek a 93/13 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartoznak, és csak akkor mentesülnek a tisztességtelen jellegükre vonatkozó vizsgálat alól, ha az illetékes nemzeti bíróság eseti vizsgálat alapján arra a megállapításra jut, hogy az eladók vagy szolgáltatók azokat világosan és érthetően fogalmazták meg (2017. szeptember 20-ai Andricu és társai ítélet, C-186/16., EU:C:2017:703, 43. pont, C-51/17. ítélet 68. pont). Az elsőfokú bíróság éppen ennek a kötelezettségének eleget téve vizsgálta és értékelte az írásban megkötött szerződés tartalmát, az r.Pp. 206. § (1) bekezdésében írt szempontok figyelembevételével az ítéletábra is egyetért az ennek körében tett megállapításokkal.

Az EUB a fogyasztói kölcsönszerződésekre alkalmazandó, 93/13/EGK irányelv rendelkezéseit ugyanis valóban értelmezte a felperesek által felhívott ítéleteiben, azonban arra is rámutatott, hogy a nemzeti bíróság feladata, hogy figyelembe vegye különösen azt, hogy „a szóban forgó kölcsönszerződés tartalmazza a „Kockázattartó nyilatkozat” című, a jelen ítélet 19. pontjában szövege szerint ismertetett 10. pontot, együtt értelmezve az e szerződés megkötését megelőzően szolgáltatott esetleges további tájékoztatással. Ez utóbbi tekintetében a Bíróság rendelkezésére álló adatokból kitűnik, hogy a kölcsönfelvevők kaptak többek között olyan iratot, amely az árfolyamkockázattal kapcsolatos további tájékoztatást tartalmazott, és amelyben konkrét számítási példák szerepeltek az abban az esetben fennálló kockázatra vonatkozóan, ha a forint a svájci frankhoz képest leértékelődik; mindezt ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia” (C-51/17. számú ítélet 77. pont).

Az elsőfokú bíróság eleget tett az öt terhelő „vizsgálati kötelezettségének”, ezért olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely a sérelmezett ítélet r.Pp. 252. § (2)-(3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezését megalapozza, nem állapítható meg, ezért az ítéletábra elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta.

Az ítéletábra megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a releváns jogszabályok alkalmazásával és értelmezésével meghozott döntésével érdemben egyetért, ezért azt az

r.Pp. 253. § (2) alapján helybenhagyta. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel azonban az ítéletábra kiegészíti az elsőfokú indokolását a következőkkel.

Hangsúlyozza az ítéletábra, hogy arra helytállóan hivatkoztak a felperesek a fellebbezésükben, hogy az EUB jogértelmezése szerint a 93/13 irányelv által előírt védelem megköveteli, hogy amennyiben a nemzeti bíróság rendelkezésére állnak az ehhez szükséges jogi és ténybeli elemek, e bíróság hivatalból, adott esetben a felperesként eljáró fogyasztó helyett is figyelembe vegye az eladó vagy szolgáltató, valamint az e fogyasztó között létrejött szerződésben foglalt, adott esetben tisztességtelen feltételeket

(C-51/17. számú ítélet 89-90. pont). A perben rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok mellett azonban ilyen további tisztességtelen feltétel kikötését az ítéletábra nem észlelt, a felperesek által állított feltételek tisztességtelensége pedig nem állapítható meg.

A fellebbezésnek az a hivatkozása pedig, hogy a szerződéskötés folyamatának a tisztességtelensége vizsgálandó és adott esetben a C-51/15. számú értelmező ítéletben megfogalmazottak szerint a szerződéskötést megelőzően szükséges a megfelelő tájékoztatást a feleknek megadnia, adott esetben

azért alaptalan, mert az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok tartalma, továbbá a felek személyes meghallgatása és a banki ügyintézők tanúvallomásának tartalma értékelésével vonta le a következtetést a szerződés megkötésére, illetőleg arra vonatkozóan, hogy a felek közötti szerződés az írásbeli tartalom szerint jött létre. Ugyancsak helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperesek azt az állításukat, amely szerint a felek között a szóbeli megállapodás szerinti tartalommal jött létre a kölcsönszerződés, nem tudták bizonyítani.

Az ítéletábra az alperesi ellenkérelemben foglaltakkal egyetértve kiemeli, hogy a deviza vételi, eladási árfolyam alkalmazására vonatkozó szerződési rendelkezések tisztességtelensége nem okozza a kölcsönszerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja szerinti semmisséget, az árfolyamrész alkalmazására vonatkozó szerződési rendelkezések miatti részleges érvénytelenség jogkövetkezményeit pedig a jogalkotó az elszámolásban meghatározta.

Bár széleskörű és figyelemre méltó ismeretekre utal a felperesek jogi képviselője által felhívott "Blue Pencil doktrína", azonban az az adott perben nem releváns. A főtanácsnoki indítványban foglaltak szerint ugyanis az eredetileg a versenyjogban használt a doktrína lényegében felhatalmazza a bíróságokat arra, hogy a versenytilalmi megállapodásokból az észszerűtlen záradékot töröljék, azaz a szerződés érvénytelen részeit elválasszák az érvényes, illetőleg a végrehajtható és végrehajthatatlan rendelkezések tekintetében. A felperesek által hivatkozott, egyesített EUB ügyekben a főtanácsnoki indítvány 87. pontjában utal arra, hogy a Német Szövetség Legfelsőbb Bíróság gyakorlatában fogalmazódott meg a probléma: szétválasztható-e valamely kikötés, amely részben tisztességtelen elemet tartalmaz egy tisztességtelen és egy nem tisztességtelen jellegű részre, amely szétválasztó módszer leírására vezette be a német jogirodalom a "Blue Pencil" teszt kifejezést (Indítvány 91/2. pont első mondat).

Ez az elv azonban ebben a perben azért nem releváns, mert a főtanácsnoki indítvány alapját képező eljárásban a tényállások különböznek, a felperesek pedig azt nem jelölték meg, hogy mi a perek közötti azonosság, és azt sem, hogy miért tartják indokoltnak az adott elv figyelembevételét.

Másrészt azért sem alkalmazhatóak a főtanácsnoki indítvány megállapításai, mert a C-70/17. számú ügyben írt főtanácsnoki indítvány még az Európai Unió Bíróságát sem köti, az előzetes döntéshozatali eljárásban pedig nem hozta olyan értelmező ítéletet, amely adott esetben, jelen ügyben esetleg alkalmazható lenne. Erre egyébként a felperesek sem hivatkoztak.

Az ítéletábra egyebekben osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért kötelesek az alperesnek a másodfokú eljárás során felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján a kifejtett jogi képviselő tevékenységével arányban álló perköltség megfizetésére figyelemmel a 4/A. §-ban foglaltakra is.

A pervesztes felperesek kötelesek megfizetni a másodfokú eljárásban feljegyzésre került fellebbezési illetéket egyetemlegesen, a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése alapján.

Budapest, 2019. december 4.

. Dzsula Marianna s.k.
tanács elnöke

s.k. dr. Ócsai Beatrix s.k.
előadó bíró

dr. Félegyházy Megyesy Fatime
bíró

A kiadmány hitelül: